
Läroplan för utbildning på minikran upp till 10 tonmeter

1. Omfattning och mål

Denna läroplan omfattar de minimikrav på utbildning som erfordras för operatörer av minikranar upp till 10 tonmeter. Den utgår från de internationella standarderna ISO 9926-1:1990 Kranar utbildning av förare, ISO 9926-2 Kranar utbildning av förare – Mobilkranar och SS-ISO 12480-1 Lyftkranar Säker användning, Allmänt.

Handhavandet av kranar innefattar även säkerheten för personer och egendom som befinner sig inom arbetsområdet. Kranföraren måste därför väljas med omsorg och ges en grundläggande utbildning även i lasthantering (lastkoppling, teckengivning/signalering, samordning).

Utbildningens mål är att:

- ge ingående kännedom om de regler som gäller för minikranar, kranområdet och kranens arbetsområde,
- lära ut tekniken kring minikranar, deras egenskaper och lastdiagram, mekanismer och säkerhetsutrustning,
- ge grundläggande färdigheter i manövrering.

2. Grundläggande krav på lämplighet och kunskaper

Kranförare skall vara minst 18 år och ska bedömas ur medicinsk synpunkt ex. avseende syn och hörsel, drog- eller alkoholproblem och ansvarskänsla.

Föraren ska kunna läsa och förstå det språk som anges i handlingar rörande kranar och kranskyltar.

Utbildningen i enlighet med AFS 2006:06 Användning av lyftanordningar och lyftredskap, är ett förkunskapskrav, ex. genom kursen Säkra Lyft.

3. Utbildningsmetod

Utbildningens innehåll och varaktighet ska vara tillräcklig för att uppnå målen. Anslagen tidsåtgång kan variera med hänsyn till elevens förkunskaper.

Kurstiden bör omfatta minst en dag utöver självstudierna. Utbildningsmaterial för självstudier skickas ut till eleven senast två veckor före kursstart. Studietiden för självstudier ska omfatta minst 8 timmar.

En väsentlig del, minst 60 % av kurstiden ska användas till praktik.

Elevantalet bör ligga på max 5 elever per kurstillfälle.

Kunskaper ska kontrolleras genom ett avslutande teoretiskt och praktiskt prov som bekräftar att målen uppnåtts.

4. Utbildningens innehåll

4.1 Regler och krav

- Arbetarskydd och lagar (lagstiftning, föreskrifter, besiktning, handhavarens ansvar, hälsa)
- Maskinintroduktion och körtillstånd
- Kranförarens lämplighet och ansvar
- Lastkopplare, signalmän, arbetsledare.

4.2 Säkerhet för användning av minikran (kort uppdatering av "Säkra lyft")

- Hur vanliga olyckor undviks
- Avspärrning av riskområde
- Uppställning och yttre förutsättningar (bärighet, väder, vind, hinder etc.)
- Hantering av hjälpmedel vid lyft (lyftstroppar, kätting etc.)
- Hur man läser ett lyftdiagram
- Övervakning av last
- Grundläggande signaler vid lyft
- Lyft av gods (att koppla riktigt, undvika svängningar av lyftgods, inte dra last etc.).

4.3 Transport av kran

- Lyftöglor och surrningspunkter vid transport, maskinvikter etc.

4.4 Förflyttning av kran på larv

- Spakar, reglage, förarens placering och maskinens lutning, hastighetslägen.

4.5 Uppställning av kran för lyft (teori)

- Val av kran
- Kranens uppbyggnad (konstruktion, hydraulsystem, drivkälla)
- Begränsningar beroende av maskinens inbyggda säkerhetssystem
- Kraft- och teleledning, andra yttre faror och hinder
- Kranens kapacitet beroende på stödbenens placering
- Underlagets beskaffenhet
- Stödbensplattor, stödbenstryck
- Placering av kran i förhållande till lyft
- Placering av kran i rätt nivå.

4.6 Uppställning av kran för lyft (praktik)

- Genomgång av samtliga spakar och reglage på maskinen
- Toppkörningsbrytare, inget lutningslarm, nödstopp, elmotor (ev. tillbehör)
- Lutningslarm, nödstopp, inter-lock funktion
- Beskrivning av indikatorlampor för stödben
- Växling mellan el- och dieseldrift

- Att ansätta maskinen för lyft och genomgång givare för stödben.

4.7 Manövrering av kran

- Frigörande av krok
- Brytare och givare vid kranmanövrering
- Manövrering av bom och krok
- Dämpning av lastpendel
- Uppskattning avstånd i rummet, generell avståndsbedömning och mätning
- Noggrannhet vid upphämtning och avlämning av last
- Hantering av olika laster (lastpallar, behållare, böjliga, höga etc.)
- Övning av laststroppning och styrning av last.

4.8 Lastindikator

- Lastmätare, förbjudna arbetsområden
- Datadisplay (signaler – ljud och ljus, rotella samt funktioner)
- Funktionskontroller av displayens lampor
- Kontroller och justering av lastindikatorns inställning avseende antal linparter, searcherhook eller Fly Jib
- Nödknapp för lastindikator
- Stopp vid överlast
- Omstart efter stopp för överlast
- Inställning av arbetsområde
- Felkoder i displayer
- Beskrivning av Pick & Carry och Fly Jib, information om montering (utförs endast av behörig tekniker).

4.9 Fjärrmanövrering via kabel - trådlös kontroll

- Samtliga funktioner
- Översikt av förekommande maskinspecifika funktioner
- Ihop packning av kranen.

4.10 Inspektion och service

- Kontroller innan arbetet påbörjas
- Beskrivning av motorolja och bränsletank
- Beskrivning av smörjnipplar med dess placering
- Beskrivning av hur man kontrollerar wiren till bomteleskoperingen (justering endast av behörig tekniker)
- Beskrivning av rutininspektioner
- Beskrivning av slitagedelar (ex. vajer, krokblock, vajerhandske, löprullar, larver)
- Rapportering av funktionsfel.

4.11 Bruksanvisning och CE-dokumentation

- Genomgång av bruksanvisning och CE-dokumentation.

4.12 Intyg

- Utbildare utfärdar intyg och håller register över utbildade personer.

Bakgrund

Läroplanen för utbildning på minikran upp till 10 tonmeter har tagits fram av en arbetsgrupp inom SRA, med deltagare från uthyrningsföretag, maskinutbildare, leverantörer och arbetsmiljöansvariga. Utbildningen är en rekommendation från branschen på hur man ska uppfylla de allmänna kraven i regelverket för lyftande anordningar. Arbetsmiljöverket har lämnat synpunkter på läroplanen.

SRA Swedish Rental Association, www.swedishrental.se, är branschorganisationen för företag som tillhandahåller bygg- och anläggningsmaskiner - med resurser, service och tjänster - till näringsliv, samhälle och privatpersoner.

Föreningen samlar och företräder rentalindustrin genom branschgemensam utveckling, utbildning och information, samverkan med myndigheter, partnerskap med leverantörer, internationellt utbyte samt genom att utveckla branschens villkor och presentera marknadsfakta.

Swedish Rentals medlemmar representerar merparten av landets professionella uthyrningsföretag, med sammanlagt över 200 kundcentra, depåer och kontor över hela landet.